

De voorziene neutralisering van de lijststem is vernietigd door het Arbitragehof

Bij de komende gemeenteverkiezingen wou de Vlaamse overheid de 'lijststem' neutraliseren. De kandidaten met de meeste voorkeurstemmen zouden dan verkozen zijn, ongeacht hun plaats op de lijst. Deze maatregel wou alle kandidaten evenveel kansen geven, want een plaats vooraan op de lijst betekent een groot voordeel. Vreemd genoeg, bleef de 'pot' met lijststemmen wel van belang bij het rangschikken van de opvolgers. Dat moest kandidaten van de "kleine kartelpartners" een zekere garantie geven om makkelijker in de gemeenteraad te belanden.

De partij Groen! trok naar het Arbitragehof omdat deze "dubbele logica" in feite een ongelijke situatie creëert tussen effectief verkozenen en opvolgers. Het Arbitragehof volgde deze redenering en vernietigde onderdelen van het nieuwe Kiesdecreet. De Vlaamse overheid kan nu snel een nieuwe decretale regeling maken, anders zullen de oude bepalingen (Kieswet) van toepassing zijn op 8 oktober. Dan zou de lijststem dus wel van toepassing blijven bij het toewijzen van de zetels.

<< Minister van Binnenlands Bestuur Marino Keulen wil zich nog niet uitspreken over de gevolgen van het arrest, maar concluderen dat de lijststem bij de verkiezingen op 8 oktober toch zou meetellen, noemt de VLD-minister „op z'n minst voorbarig". Keulen wijst er op dat het Arbitragehof geen problemen heeft met het neutraliseren van de lijststem voor de effectieve verkozenen. Het probleem ligt voor het Arbitragehof bij de combinatie tussen de neutralisatie en het feit dat de lijststem voor de opvolgers toch nog voor de helft meegerekend wordt. De minister stelt dat het arrest eerst grondig zal worden bestudeerd. „Op hele korte termijn zal er een overleg binnen de meerderheid plaatsvinden over de gepaste maatregelen", luidt het. >>
BRON: De Standaard Online 24-05-2006

Hoe werkt een lijststem?

Wat de Vlaamse regering uiteindelijk beslist rond de lijststem is nog niet bekend. Ofwel wordt ze geneutraliseerd ofwel blijft ze gehalveerd. Voor wie nu even naar adem hapt, is onderstaand voorbeeld bedoeld.

Stel: in de gemeente Middelgem hebben 1.500 mensen voor Geel gestemd (stemcijfer). Daarmee haalde de partij vier zetels binnen. Om te weten wie die zetels krijgt, kijken we naar de stemverdeling. (Denk erom: een kiezer kan voor meer dan één kandidaat op dezelfde lijst stemmen.)

Geel kreeg 500 lijststemmen (het bolletje achter de partijnaam)

Ann 750 stemmen
Marc 700
Kurt 800
Cindy 700
Thomas 125
Wendy 60
Sofie 850
Marcel 880

Wanneer de lijststem geneutraliseerd wordt, is het eenvoudig. De vier kandidaten met de meeste stemmen, winnen. Marcel, Sofie, Kurt en Ann dus. Wanneer de lijststem wel meetelt, moeten we rekenen.

Eerst hebben we het verkiesbaarheidscijfer nodig: hoeveel stemmen moet een kandidaat hebben om verkozen te zijn. Daarvoor vermenigvuldigen we het stemcijfer (1.500) met het aantal behaalde zetels (4) en delen we het door het aantal zetels + 1 (5).
 $6000:5 = 1200$

Enkel kandidaten met 1.200 stemmen zijn meteen verkozen. In ons voorbeeld heeft niemand zoveel stemmen gekregen en moeten zij stemmen krijgen uit de pot met lijststemmen. Hoe wordt die pot gevormd? Door het aantal lijststemmen te vermenigvuldigen met het aantal behaalde zetels. 500×4 is 2000. Zo was het vroeger. Enkele jaren geleden werd echter beslist de lijststem te halveren. De pot is dus 1.000 stemmen groot.

Ann krijgt 450 stemmen uit de pot om het verkiesbaarheidscijfer 1200 te halen. In de pot zitten er nog 550. Marc heeft er 500 nodig om 1.200 te halen. In de pot zitten er nog 50. Niemand kan daar iets mee doen om het verkiesbaarheidscijfer te halen. De resterende twee zetels gaan dan naar de kandidaten met de meeste stemmen. Ann, Marc, Sofie en Marcel zijn dus verkozen. Kurt die nochtans meer fans heeft dan Ann en Marc niet.